א) [לקמן ה:], ב) לקמן לו.,

ג) (שבועות מה.], ד) (עי׳

תוס' לקמן ה. ד"ה ר' חייאז. ה) טיינו חוס'

ואיכא למימר כולה למר ואיכא למימר כולה

למֶר אמר סומכום ממון המומל בספק חולקין

בלא שבועה הכא דליכא דררא דממונא

דאיכא למימר דתרוייהו היא לא כ"ש אפילו

תימא סומכום שבועה זו מדרבנן היא כדרבי

יוחנן דאמר ר' יוחנן מאשבועה זו תקנת חכמים

היא שלא יהא כל אחד ואחד הולך ותוקף

בטליתו של חבירו ואומר שלי הוא לימא

מתניתין דלא כרבי יוםי דאי כרבי יוםי הא

אמרי א"כ מה הפסיד רמאי אלא הכל יהא

מונח עד שיבא אליהו אלא מאי רבגן כיון

דאמרי רבנן השאר יהא מונח עד שיבא אליהו

הא נמי כשאר דמי דספיקא היא האי מאי אי

אמרת בשלמא רבנן התם דודאי האי מנה

דחד מינייהו הוא אמרי רבנן יהא מונח עד

שיבא אליהו הכא דאיכא למימר דתרוייהו

הוא אמרי רבנן פלגי בשבועה אלא אי אמרת

ר' יוםי היא השתא ומה התם דבודאי איכא

מנה למר ואיכא מנה למר אמר ר' יוםי יהא מונח

עד שיבא אליהו הכא דאיכא למימר דחד

מינייהו הוא לא כ"ש אפי' תימא ר' יוםי התם

ודאי איכא רמאי הכא מי יימר דאיכא רמאי

אימא תרוייהו בהדי הדדי אגבהוה אי נמי

התם קנים ליה רבי יוםי לרמאי כי היכי דלודי

הכא מאי פסידא אית ליה דלודי תינח מציאה

מקח וממכר מאי איכא למימר ° אלא מחוורתא

כדשנין מעיקרא בין לרבנן ובין לר' יוםי התם

מגבי חנוני על פנקסו דקתני יזה נשבע ונומל

וזה נשבע ונוטל מ"ש דלא אמרינן נפקיה

לממונא מבעה"ב ויהא מונח עד שיבא אליהו

דהא בודאי איכא רמאי אמרי התם היינו מעמא

דאמר ליה חנוני לבעה"ב אנא שליחותא דידך

קא עבדינא מאי אית לי גבי שכיר אע"ג דקא

משתבע לי לא מהימן לי בשבועה את האמנתיה דלא אמרת לי בסהדי הב ליה

ושכיר נמי א"ל לבעה"ב אנא עבדי עבידתאָ

גבך מאי אית לי גבי חנוני אע"ג דמשתבע לי

לא מהימן לי הלכך תרוייהו משתבעי ושקלי

מבעל הבית: יחני רבי חייא ימנה לי בידך

והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים

אותו שיש לו חמשים זוז נותן לו חמשים זוז

יישבע על השאר שלא תהא הודאת פיו ∞

גדולה מהעדאת עדים מק"ו ותנא תונא שנים

אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וכו' והא

הכא כיון דתפים אנן סהדי דמאי דתפים האי

דידיה הוא ומאי דתפים האי דידיה הוא וקתני

ישבע מאי שלא תהא הודאת פיו גדולה

מהעדאת עדי' מק"ו שלא תאמר הודאת פיו הוא

דרמיא רחמנא שבועה עליה כדרבה ידאמר

רבה מפני מה אמרה תורה ימודה מקצת

המענה ישבע חזקה אין אדם מעיז פניו בפני

והאי

עין משפם

נר מצוה

ז א מיי׳ פ״ט מהלכות

סמג עשין נה:

סמג עשין מה. ה ב מיי' פט"ז מהלכות מלוה ולוה הלכה ה

סמג עשיו לד טוש"ע ח"מ

סיי לא סעיף א: סיי לא סעיף א: ב ג מיי' פ"ד מהל' טוען

עשין לה טוש"ע ח"מ סי

עה קעיף ד:

ד מיי׳ פ״ח שם הל׳ ח

סמג עשין שם טוש"ע ח"מ סי' פו סעיף א:

רבינו חננאל

יאסקי׳ לשמעתי׳ אפי׳

תימא סומכוס שבועה זו

דקתני במתני' מדרבנז היא

תקנת חכמים היא. סוגיא

. דשמעתיז בגמרא דשור

שנגח את הפרה כסומכוס. תוב אמר לימא מתני׳

דלא כר׳ יוסי דאמר בפ׳

המפקיד א"כ מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא

מונח עד שיבוא אליהו ויאמר למי הם. ושנינן אפי׳ תימא ר׳ יוסי התם

ודאי איכא רמאי אבל

הכא די״ל תרוייהו בהדי הרדי אגבהוה וכו׳ ואקשי׳

תוב לר' יוסי ולרבנז הא

שחנוני אמר נתתי והפועל

אמר לא להחתי ושנינו

שניהן נשבעין ונוטלין

מבעה"ב והא הכא דודאי

איכא רמאי ולא אמרו

הכל יהא מונח עד שיבוא

אליהו. ודחינן התם היינו

טעמא משום דיכול פועל למימר אנא לך עבדי עבידתא הב לי אגראי מאי אית לי גבי חנוני.

חנוני אמר ליה לבעה"ב אנא שליחותך עבדי וכו׳.

תני ר' חייא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים

מעידין אותו חמשים נותן לו חמשים וחייב

. שבועה על השאר שלא

תהא הודאת פיו גדולה

מהעדאת עדים מק"ו. ותנא תונא. פירושו והתנא

במשנתינו כשמעתיה דר

חייא דתנן שנים אוחזין

בטלית וכו׳. ומאיז שלא

בסלית וכו. [מאי] שלא תהא הודאת פיו גדולי מהעדאת עדים וכו' אמרה

תורה מודה מקצת הטענה ישבע שנאמר

כי הוא זה. ודרשינן לזה

אשר יאמר כי הוא הוא

שאתה טוענני (זה בלבד) יש לך אצלי זה בלבד שנמצא מודה במקצת

פיו במקצת שהיא קלה חייב שבועה העדאת

עדים שהיא חמורה ממנה לא כ״ש שיהיה חייב.

. הלכך ישבע. הנה בהוד:

שנאה. כלומר

ונטעו הלכה י סמג

טוען ונטען הלכה ז

ואיכא למימר כוליה דמר. ועוד על כרחך או כוליה דמר או כוליה דמר או כוליה דמר איבא רבאי. לכך קניס ליה גם במה שהוא שלו דמר אפילו הכי חולקין בלא שבועה: הכא דליכא דררא דממונא. קנים בי היבי דלודי. אבל הכא אפילו איכא ודאי רמאי כגון שזה

אומר אני מצאתיה היום וזה אומר אני מלאתיה אתמול מודה דיחלוקו ולא אמרינן יהא מונח עד שיבא אליהו דבשביל כך לא יפרוש דהא אינו מפסיד כלום:

נוכל לומר יי דהדר ביה יהא מונח אף על גב דהתם לית

ליה פסידא לרמאי: גבי חנוני נמי יהא מונח. לר״ע דאמר (יבמות דף קיח:) בלקח מחמשה ואינו יודע מאיזה מהם לקח נותן לכאו"א לא פריך אמאי נותן לכאו"א יהא מונח דהתם הוה ליה למדכר ואיהו דאפסיד אנפשיה: ולא אמרת לי הב ליה בסהדי.

תימה לימא ליה בעל הבית

יהא נאמן במגו דאי בעי כופר הכל או נילף מהכא דלא נימא מגו בעלמא ומשני דאין זה מגו דאין אדם מעיז פניו לכפור הכל הואיל וחבירו מכיר בשקרו אבל במקום שיכול להעיז כגון בבנו ואמר מנה לאביך בידי והאכלתיו פרס נאמן במגו דאי בעי כפר הכל כדאיתא פ"ב דכתובות (דף יח. ושם) ובפרק שבועת הדיינים (שבועות דף מב.) וא"ת כופר הכל מנלן דפטור ואין לומר מטעם חזקה דחין אדם מעיז דהא אפי׳ במקום שיכול להעיז פטור כגון בבנו ואפילו מודה מקלת פטור התם מגו דאי בעי כפר הכל ואין לומר דילפינן מדאילטריך למכתב שעד אחד מחייבו שבועה ואי כופר הכל חייב מאי נפקא מינה מעד אחד הא בלאו הכי חייב דהא אילטריך במקום שהוא אינו תובע כלום ואינו יודע והעד מעיד שהוא גגב או שאביו הלוה לו וי"ל 🗗 דמכי הוא זה משמע דגזירת הכתוב הוא דדוקא מודה מקצח הטענה חייב ולא כופר הכל® :

ועוד דאיכא למימר דתרוייהו בהדי הדדי אגבהוה: לא כ"ש. דחולקין בלא שבועה: וסוקף. אוחו: דר' יוסי. לקמן בהמפקיד (דף לו.).

שנים שהפקידו אלל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאמים שלי וקאמר ת"ק נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו אמר ר' יוסי א"כ מה הפסיד הרמאי ולמה יודה הרי קיבל את שלו אלא הכל יהא מונח ויפסיד הרמאי. וה"נ יהא מונח: הא נמי כשחר דמיח. דהתם על מנה השני הם דנין ואלו דנין על הטלית כולה: דחד מינייהו הוא. ואין לומר יחלוקו: הכא דאיכא למימר דחד מינייהו הוא. הימנתיה. תיתי לן למידק דתיסק אדעתין דתהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים דאינטריך לתנא למילף מק"ו דלא תהא הודאת פיו גדולה: מפני מה אמרה תורה כו'. ולא חשבו כמשיב אבידה לפטרו שלא כפר בכולו:

ואין לחבירו חלק בה לא כ"ש דלית ליה יחלוקו: מחי פסידה חים ליה. למי שאין לו חלק בה אם תהא מונחת: דלודי. שחין לו חלק בה כשיודה מה יטול: מקח וממכר מחי איכא למימר. הא אוקימנאי דקיבל דמים מתרוייהו ואי הוה אמרינן יהא הטלית והדמים מונחים אית ליה פסידא לרמאי ויודה על האמת קודם שיפסיד: התם היינו טעמא. דשניהם נשבעין ונוטלין דחנוני אומר לבעל הבית אנא שליחותא דידך עבדי ונתתי לפועלך ממון שלויתני: מאי אית לי גבי שכיר. לערער: לא מהימן לי. איני מאמינו בשבועה. אני אומר שהוא רשע ואין לי להאמין אדם בשבועה על כרחי אלא אם כן האמנתיו מתחילה להפקיד אצלו או להתנות עמו: את ואתה הוא שקילקלת ואין לי להפסיד בקלקולך שיהיו מעותי מונחין עד שיבה השליהו: וישבע על השחר. כדין מודה מקלת הטענה שאמרה מורה ישבע כדילפינן בשבועות (דף לט:) מכי הוא זהש. ואע"ג דוה לא הודה הרי יש עדים במקלת ולא תהא הודאת פיו גדולה לחייבו על השאר שבועה מהעדאת עדים: מהל וחומר. לקמןש מפרש מאי ק"ו: ו**סנא סונא.** ותנה דידן סייעתה לדידי: זה הומר כו'. וקתני שניהם ישבעו: אנן סהדי דמה דתפם החי. היינו פלגח: דידיה הוא. שהרי מוחזק הוא בפנינו והרי הוא תובע את כולה וחבירו כופר את כולה שאומר כולה שלי ואף מה שאתה תפום בידך ואנו מעידין אותו שיש לו בה מקלת ומחייבים את חבירו שבועה על השחר דהיינו חלי שעיכב לעלמו: מחי לח ההח הודחת פיו גדולה מהעדחת עדים. מהיכי

וכאי

בע"ח והאי בכוליה בעי דנכפריה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיז פניו

ו) כתובות יח. גיטין נה: נ"ק קז. שבועות מב: [לקמן ה:], 1) [לעיל ב:], ה) ושמות כבו. ע) וע"בו. י) ס״א דלא הדר ביה לגמרי אלא דלא סגי, כ) ז״ל חמא, ל) ולחמו ה.ז. מ) וע"ע נוך יא.], לא זע ע בזה בתוס' ב"ק קז. ד"ה עירוב,

גליון הש"ם

גם' אלא מחוורתא. קשיל הל תוס' ד"ה ולחזי וכו' כתבו ומיהו הו"מ לשנויי דליתא קמן דנשייליה אם כן איך ההכרעה כדשניגן מעיקרא דלמא מו"מ מיירי זוזי מחד וליתא קמן דנשייליה ושייך ביה טעמא כי היכי דלודי:

מוסף רש"י

א״כ מה הפסיד רמאי א"כ לא יודה לעולם על ת כ תח יאים תעונם על האמת (לקמן לז.). חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו. לכפור את חובו. לכפור את הכל, הלכך בשביל הודאת המקלת אינו נאמן על השאר, דהאי בכוליה בעי לנכפריה כו' (גיטין נא:) או: אין אדם מעיז פניו בפני זה שעושה לו טובה, הלכך היכא דכפר הכל פטור היכם דכפר הכנ פטור משבועה, דאי לאו קושטא בהדיה לא הוה מצי למכפר ביה, והיכי דהודה מקלת בכולה בעי למכפריה והא דלא כפריה משום דאיו אדם

דליכא רמאי דכל חד סבור שהוא הגביה קודם: אי נמי התם

אלא מחוורתא כדשנין מעיקרא. ולא סגי בטעמא דמפסיד הרמאי לבד דלא קנים ר' יוסי אלא היכא דאיכא ודאי רמאי ואית ליה פסידא אבל היכא דאיכא רמאי וליכא פסידא לא יהנום כדמשמע לישנא דא"כ מה הפסיד הרמאי מיהו לשון אלא משמע דהדר לגמרי וכן בסמוך דפריך בין לרבנן בין לרבי יוסי נימא

לתקוני שדרתיך ולא לעוותי אע"ג דלא אמר ליה הב ליה בסהדי היה לו מעלמו

להשים על לב כדאמרינן בפ' הכותב (כתובות דף פה.) גבי אביתי דהוי מסקי ביה זחי בי חחאי ושדרינהו ביד י (רבא) ופרענהו ואמר להו הב לי שטרא ואמרו ליה הנך סטראי נינהו ומסיק המס דלא שנא א"ל שקול שטרא והב להו זוזי ולא שנא הב זוזי ושקול שטרא מחייב השליח משום דאמר ליה לתקוני שדרתיך ולא לעוותי וי"ל דהתם כיון דהזכיר להיחת השטר כאילו אומר עשה באותו ענין שיבא השטר לידך אבל הכא לא הזכיר עדים כלל: מפני מה אמרה תורה כו'. פיי